Ч. 135 Середа 18 (30) червня 1897. Рік VII

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостве на провинциї:

на цїлий рік зр.	2·40
на пів року „	1·20
на чверть року „	—·60
місячно . . „	—·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр.	5·40
на пів року „	2·70
на чверть року „	1·35
місячно . . „	—·45

Поодиноке число 3 кр.

Катастрофа на зелїзници межи стациями Коломия-Турка.

Місце, де в ночи з суботи на неділю настала страшна катастрофа, знаходить ся, їдучи зі Львова до Коломиї за стацию зелїзниці в Турці, в тім місци де, доїзджаючи до Коломиї знаходять ся поля звані „на Косачеві“. Туди попід Ґоди і Турку як до Коломиї пливе малий потік званий Касочевом або Косачівкою. Коли їхати зі Львова, видко там по правім боці кілька хат з городами, а по лївім поля. Хати ті стоять при споді невеличкого горба, з котрого в ночи з суботи на неділю о півночи пустилась така маса води, що хати в однїй хвили станули аж по самі стріхи у воді, а люди в них ледви що могли вирятувати ся на криші. В тім місци пливе потік невеличким яром і тут був місток на зелїзници на півосьма метра довгий. Сам яр єсть може на 5 метрів глубокий а по обох єго боках іде насип зелїзні. З оповідань подорожних і служби зелїзничої, котрі перебули щасливо катастрофу, представляє ся єї початок так:

Від 9 год. вечером була в Коломиї і цїлій околици страшенна злива. Громи били раз по раз і здавало ся, що вже настає конець сьвіта. Як вже звістно, займило ся від громів в Коломиї в чотирох, після пишої вісти аж в десятьох місцях. Так само горіло і в Турці. На годину перед катастрофою виїхав з Коломиї поїзд товаровий і переїхав через згаданий місток на Косачеві щасливо. О 12 год. 40 мін. в ночи виїхав другий поїзд, особовий, що прибув з Черновець. Дощ лив як з цебра, громи били а на дворі була пітьма, що хоч очи виколи; серед страшенної тучі не можна було нї чути нї видїти нїяких сиґналів. Поїзд їхав вже у воді, котра залила насип. Нараз роздає ся страшенний лоскіт, гук і крик; машина і вози за нею летять в пропасть. Міст, на котрий поїзд як-раз виїхав, заломив ся під тягаром; із спадаючих возів несесь страшенний крик розпуки і голоси взиваючі ратунку; громи бють, вода шумить і на конець все заливає. Вода видко підмулила зелїзний місток з мурованими причілками і він подав ся під тягаром та наконець заломив ся. Із слідів, які тепер видко по тім боці містка як від Станиславова, здає ся, що машина мусїла вже була переїхати на другий бік, коли міст завалив ся.

Подорожні анї не перечували що їх чекає; декотрі навіть полягали спати. Так зробив був і якийсь купець, Самуіл Шварц з Радовець, що торгує деревом. Він в купе II кляси майже зовсім був розібрав ся і ляг спати; коли ним підчас катастрофи кинуло, він вибив вікно і знайшов ся у воді, та якось щасливо виплинув на верх і видобув ся на дах ваґона. В тій хвили чує крик коло себе і кликанє о поміч. По темки витягає руку і витягає з води якусь жінку. То була молода жінка лїкаря Цайлєра, що ледви день перед тим віддала ся. Так видобув він ще й якусь другу жінку, знайшов ся коло них ще й якийсь мужчина і так в четверо сидїли на ваґонї по саму шию у воді. Нараз филя вхопила їх і Шварц знайшов ся знову сам один. Держачись плаваючої дошки, доплив він якось щасливо на потемки до недалекої будки. Подібним способом вирятував ся і Левенштайн з Вигоди, зять бар. Поппера.

Як велика була сила води, можна видїти з того, що в хвили коли поїзд вїзджав на згаданий міст, під Коломиєю, на 2 і пів кільометра від моста коло рогатки стояв арендар рогатки і міский поліциян; величезна струя води надплила так борзо, що они не мали часу втечи і вода їх вхопила та занесла на 200 метрів дальше а хату коло рогатки залила аж по сам дах. На місци катастрофи утворило ся формальне озеро, так, що дуже трудно було в першій хвили по катастрофі розпочати яку небудь роботу. Кілько людий згинуло, доси ще на певно не знати. Вчера около 12 год. в полудне видобуто з води амбулянс почтовий а в нїм знайдено тїло контрольора почтового Рудницкого, кондуктора почтового і возьного Дякова. Тяжко ранений официял почтовий Ґнединґер, помер вчерашної ночи в шпитали в Коломиї. Оба, Рудницкий і Ґнединґер виїхали були як тепер розповідають другі, в заступстві других урядників, щоби мати пополудне в неділю вільне. Ґнединґер мав поломані ребра, а Рудницкий згинув ратуючи насамперед Ґнединґера.

О скілько доси звістно, погибли підчас катастрофи: Машиніст Цахер зі Станиславова. Тїло єго знайдено на яких 60 метрів від місця катастрофи, закостенїле з піднесеними до гори руками. Був жонатий. В тім самім місци знайдено також касу зелїзничу і тїло якогось чоловіка, котрим має бути аґент з Відня, Міллер. Він був майже зовсім розібраний, видко, хотів ратувати ся; одну ногу має обандажовану а на руках кілька перстенїв. — Тїло кондуктора Зембіцкого знайдено в плащи з капшоном на голові і трубкою в руці; видко стояв на плятформі і давав сиґнал, щоби поїзд задержати. Згинув сповняючи службу. — Тїла лїкаря полкового Цайлера доси не відшукано, лиш на кількадесять метрів від місця катастрофи зловив жандарм на воді єго блюзку а в нїй полярес з 25.000 зр. Був то посаг жінки,

---

Елїйка.

(З німецкого — Г. Ш.)

То була наймилїйша дитина в цїлім аулї[1]). Подорожні, що хотїли дістати ся до спода Касбека[2]) і переходили через нужденне на половину розвалене село, мусїли приставати, щоби на ню надивити ся. Мала в собі так щось трогаючо солодкого, так щось несьміливого, коли сидїла на розваленім мурі проти сонця, скулена в грубій сорочцї, як би встидала ся, що видко єї бронзової краски грудь та що ноги, хоч їх добре підогнула виставали значно більше як по кістки. Сама не знала, як чудесно збудоване було у неї тїло, не знала, як красно виглядала в грубій сорочцї, от лиш сидїла собі на мурі, так несьвідомо, як той горицьвіт, що цвив межи камінєм.

Спустила чорну головку в долину і навіть не рушила нею, а густі чорні рісниці притулила до личка, як би не могла рушити ними, бо они приросли до него. Лиш часом, коли пікаві за надто довго на ню дивили ся, рушила повіками, делїкатний носик трохи нїби корчив ся, а солоденьке задумчиве личко прибирало такий несьміливий вираз, що майже всі відвертали ся та ішли дальше, щоби не робити їй прикрости. Многим здавало ся, що треба їм таки вклякнути перед нею та сказати їй щось милого. Але нїхто не важив ся доторкнути ся єї. Така була красна. Коли хто чужий щось єї спитав, то она нїколи анї не звела очий анї не відповіла.

Що лїта сидїла Елїйка на мурі, бувало й по пів дня. Та й що-ж мала робити? Темної хати не любила, не мала нїкого, до нїкого не належала. Якась стара жінка давала їй їсти; єї називали Туркинею, бо ходила заслонена як Туркиня; перед многими лїтама зайшла була до аула і принесла з собою малесеньку дитинку, а то була Елїйка. А що Туркиня знала ся на зїлю і уміла гоїти рани, то лишали єї в спокою, але она жила здалека від других жінок. Елїйкою також не журила ся, то лиш єї научила, що она християнка і що їй на сьв. хрещеню надали российске імя. Але Елїйка того не розуміла. Отже день за днем сидїла на мурі та вигрівала ся. Недалеко від неї лазили по мурах малі на пів голі дїти, бо більше як половина низької камінної хати була розвалена. Часом котресь мале крикнуло, бо встромило десь межи камінє ніжку, або не могло вже лїзти дальше по каміню; тогди бувало прибіжить до него Елїйка і попестить єго аж оно втихне. Хто тогди Елїйку видїв, тому она тогди здавала ся ще милїйшою, ще щирїйшою і ніжнїйшою в своїх рухах.

Відтак прийшло лїто, коли Елїйка вже встидала ся сидїти на мурі. Їй було вже дванайцять лїт, але она не знала, кілько їй лїт; та й не була би знала, чого має ся встидати, бо дуже любила сонце; то так було красно вигрівати ся на нїм, коли оно припече від голови аж до ніг та й одежина загріє ся, а камінє на мурі також. Тогди Елїйцї ставало весело на души; коли саме тогди нїхто не переходив попри ню, то она підвела очи та усьміхнула ся до Касбека, котрий мов величезний стіжок з самого срібла сьвитив ся здалека і нїби моргав до неї.

Але чувство соромливости, котрого она не розуміла, і не могла би була сказати, що таке, росло в нїй з кождим горячим днем лїта. Від него личко набігало їй кровю і дрожала на цїлім тїлї. Почала вже лякати ся муру, а все таки щось єї перло виходити на сонце та сїдати на своїм давнім місци на мурі. Чогось страдала. За кождий раз коли почула кроки, то аж деревіла зі страху; не важилась тогди встати або рушити ся, сидїла лиш скулена зі спущеними в долину очима, аж то минуло. Але тогди заходила ся від плачу, що аж груба сорочка на нїй трясла ся, а горячі сльози котились їй зпід чорних рісниць. Так не раз бувало; лагідне личко прибрало від того, яке незрозуміле глубоке горе, такий задумчивий

[1]) Аулом називає ся на Кавказї село.

[2]) Касбек — гора на Кавказї на 5043 метрів висока; сподом неї випливає ріка Терек з кількох жерел, з котрих починають ся бистриці, котрі відтак сполучають ся в ріку. На північ від Касбека єсть місто Владикавказ, а на полудне над рікою Кура місто Тифліс.

з котрою день перед тим повінчав ся. Пані Цайлерова, з роду Стріжавка, донька богатого купця з Чернонець, лежить недужа в домі п. Пузини в Гвіздци і не знає ще, що стало ся з её чоловіком. Тіла паляча Крейчого зі Станіславова ще не знайдено. Був то молодець і як-раз минувшої неділї мало відбути ся єго вінчанє. — Видобуто з води тіло вдовиці по полковнику, Одольскої і кондуктора почтового Влошиньского.

З оповіданя помершого в Коломиї Ґнедінґера показує ся, що не Рудницкий але возьний Дяков єго ратував. Дяков побачивши убитого Рудницкого з надлюдскою силою викинув зраненого Ґнедінґера через вікно а відтак і сам хотів вискочити, але, видко, віз ще раз перевернув ся і він погиб. Тяжко раненого кондуктора пакункового Шалїха привезено до Львова.

Новинки.

Львів дня 29-го червня 1897.

— **Перенесеня.** Ц. к. Дирекция почт перенесла почтового касиера Ів. Брассона з Сянока до Львова, а почтового офіцияла Мавр. Федера зі Львова до Хшанова.

— **Сьвято Божого Тіла.** Минувшої неділї обходжено у Львові торжественно сьвято Божого Тіла в гр. кат. церкві. Перед десятою годиною прибули до Успеньскої церкви процесиї зі всіх львівских церков. Точно о год. десятій рушив процесиональний похід з Успеньскої церкви на ринок, де уставлено 4 престоли, при котрих читано сьв. Євангелия і благословлено Найсьвятійшими Дарами. Похід вів Впреп. Архипресвитер-митрат о. Білецкий, в супроводї цїлої капітули і всего львівского духовеньства. За бальдахимом, під котрим ступав Впреп. Архипресвитер-митрат з Найсьвятійшими Дарами, йшли державні і автономічні достойники і професори унїверситету, а з визнїйших Русинів посол Барвіньский. Намістництво було репрезентоване через самого Експ. князя Санґушка, радника Мавтнера і Лїдля. Перед бальдахимом ступала одна компанїя войска, а за нею музика. Співали питомцї духовної семинариї. З процесий найчисленнїйшою і найбогатшою була процесия з василияньского монастиря. Публики на ринку було дуже мало, хоть погода була прехороша. Похід ринком тревав цїлу годину. По скінченю торжества відбула ся на ринку дефіляда войска перед ґенералом.

— **Видїл товариства „Бурса сьв. Йоана Хрестителя“ в Дрогобичи** розписує конкурс на 30 місць. Принятими будуть ученики рускої народности, греко-кат. обряда, будь безплатно будь за доплатою місячною з гори 5—15 зр.; отримують поміщенє, удержанє і надзір. Кождий питомець повинен мати своє ліжко, постіль, біле, обув, одежу і книжки. Поданя заосмотрені в послїдне сьвідоцтво шкільне з деклярациєю висоти доплати місячної належить вносити до видїлу на руки дра Володимира Антоневича, лїкаря в Дрогобичи. Речинець 18-го н. ст. серпня с. р. — Загальні збори товариства відбудуть ся дня 1-го н. ст. липня с. р. За видїл бурси: *П. Кмить* предсїдатель, *А. М. Рудницкий* секретар.

— **З'їзд польского товариства педаґоґічного** відбуде ся в сїм роцї в Станиславові дня 19-го і 20-го липня.

— **Велика буря** лютила ся дня 27-го с. м. в Бродах. В часї тої бурі ударив грім в один жидівский дім, де поразив жидівку, а відтак в сусїдну стайню, де убив коня. Трохи пізнїйше ударив другий грім на болоню і смертно поразив пастуха.

— **Нещастна пригода.** Під колесами зелїзничої дресини на стациї в Креховичах погиб робітник Николай Гуцул. То третя нещастна пригода в послїдних двох тиждних.

— **Повени.** З Мединич, в дрогобицкім повітї, доносять, що повени наробили тамтої весни величезні шкоди. Допливи Днїстра Бистриця і Тисьмениця заносять майже безнастанно намулом всї засїви. До того нещастя причиняють ся і нафтярі в Дрогобичи і Бориславі. Їх рафінериї так уладжені, що ріка Тисьмениця, коли прибуде в нїй вода, підходить до резервоарів наповнених відпадками фабричними і виполікує їх, а відтак несе з собою і осаджує на сїножатях. Ті відпадки мають дуже їдкі прикмети і тому винищують ростинність по лугах і занечищують єї, а худоба, що не має иншого корму, западає на різні недуги.

— **Дотепний хлопець.** Малий князь Олександер Батенберґский має тепер заледви 11 лїт і мешкає разом з мамою у своєї бабки королеви Вікториї. Недавно Олесько дістав від мами дуката. Хлопець пустив гроші дуже скоро і звернув ся до мами о нового дуката. Мама відказала єму, а Олесько удав ся тогди до бабки, написавши зухвалий лист з просьбою о гроші. Замість гроший одержав лист — з наганою. На него відписав Олесько таке письмо до бабки: Люба бабусю! Я одержав Ваш лист і доношу, що мене зовсїм не пригнобила Ваша відмова. Се дуже красно з Вашої сторони, що Ви дали менї таку добру науку, Ваш лист я продав яко рукопись за 4 фунти штерлїнґів і 10 шілїнґів.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

Шукайте собі нових жерел доходу!

— Способи, як вишукувати жерела доходу. 1) Передовсїм треба думати, придумувати, з чого можна би в господарстві мати дохід без великого накладу і заходу та що в тій цїли можна би як найбільше використати. — 2) Треба роздивляти ся, який продукт в данїй околици або сусїднім містї мав би як найлїпший покуп, що можна би найскорше, найлекше і найлїпше виплекати або вигодувати чи зробити. — 3) Треба вихіснувати кождий, хоч би найменший кусник ґрунту, знати вартість кождій найменшій річи в господарстві, а коли би она на око не мала нїякої вартости, треба подумати над тим, чи не можнаби єї до чого ужити, чи і як можна би їй надати яку вартість.— 4) Треба улекшати собі роботу і прискорювати єї при помочи добрих знарядів і машин господарских. Длятого добре єсть підглядати, як і чим другі роблять та й собі так робити. 5) Треба користати з хвилї і як найменше тратити часу. Час то гроші. — 6) Не жалувати накладу, але й не робити єго не розваживши добре, чи і в який спосіб та в якім часї той наклад може виплатити ся, чи не буде якої страти, а коли-б була — то яка? Часом може щось не удати ся, може бути страта, але тогди повинна она бути така, щоби можна єї видержати, переболїти. — 7) Треба добре рахувати ся і всему знати цїну; не лиш сам добуток, але й час та роботу треба рахувати на гроші. — 8) З господарством треба конче спо-

---

вираз, що хлопцї з аула, хоч видїли, що она з кождим днем краспа, не важились залицяти ся до неї.

Так минула часть лїта.

— Чого ти плачеш, чого сумуєш?

Так спитав єї хтось два рази, по ґрузиньски і по турецки, лагідним, тихим голосом, а чорні очи, що сьвітили ся зпід червоного турбана, були таки зовсїм близько коло неї; Елїйка видїла, як они ішли до неї і зараз примкнула повіки, але хоч і не відповіла, чула, що ті очи ще тут, чула їх на своїм личку, як проміне сонця, та й уста були зовсїм близько коло неї, а турбан таки єї доторкнув ся. Від невисказаного страху як би закаменїла, личко стало їй дрожати, а зпід шовкових рісниць пустились сльози за сльозами.

Нараз обняли єї дві руки кріпко і щиро, здоймили лагідно з муру і поставили на землю. І ще більше палили єї сьвітячі очи молодого аяра [3]). Аж тепер він побачив, яка она велика, яка красна вже не дитина, але дївиця. З несьміливим подивом придивляв ся він їй довго мовчки. Така була красна, коли стояла перед ним так несміливо, так безрадно, що аж жаль брав дивити ся, з миленькою, низько спущеною головкою та в бідненькій одежинї, що ледви єї вкривала. По хвили виймив аяр червону хустку, на котрій сидїв бувало, коли товк камінє, і обережно обтулив нею єї плечі. — Як тобі на імя? — спитав він з тиха. Коли-ж побачив, що она мовчить і стала дрожати на цїлім тілї, відступив ся від неї.

Довго, довго не могла Елїйка рушити ся з місця, а все лиш дивила ся на червону хустку. Що то стало ся? Він убрав єї в червону хустку, той чоловік, що єї здоймив на землю. Чи тота хустка тепер єї, чи він прийде завтра і єї собі відбере. Ще нїколи доси не дав їй нїхто щось такого, хиба лиш давали їсти, ще нїколи як довго жиє на сьвітї, не мала на собі нїчого більше, як хиба лиш сорочку. Хустка була щось нового в єї житю. Она була така щаслива, що могла на ню дивити ся, але боялась ся показати ся з нею в аулї, бо може би жінки відобрали у неї ту красну хустку, а то она аярова і він може по ню прийде.

А коли може не прийде, нїколи не прийде, так як богато подорожних?

На ту гадку в Елїйцї серце забило ся від превеликого горя, такого, якого ще доси не зазнала. Вибігла з аула, побігла на долину, де були великі скали, скулила ся там між камінем і плакала та проливала сльози на червону хустку, аж і заснула....

Цїлий тиждень сидїв молодий Алї на повнім пороху гостинци в спецї і товк камінє. За кождий раз, коли переїздив повіз з панами або висока почтова буда, що хитала ся на всї боки, Алї кланяв ся низенько зложивши покірно руки на охрест на груди в надії, що кинуть єму яку копійку. А по правдї міг хиба сподївати ся, що буде богато пороху, котрий туманом єго заслонить і засипле єму очи і горло. Через цїлий день сидїв він перед своєю купою каміня з підогненими ногами на спецї. Вечером приніс собі з сусїдного села хлїба і бриндзї та й кілька огірків до того. В ночи спав по найбільшій части де під якім деревом при дорозї недалеко від своєї купи каміня.

Того тиждня працював Алї особливо пильно, так, що натовк майже два рази тілько каміня як звичайно, коли в суботу вечером прийшов надзиратель і виплатив тиждневу платню. Тогди привязав собі Алї ще міцнїйше свої ходаки і пустив ся тихо, легким кроком парної і темної ночи лїтної дорогою до Тифлїса. Над досьвітком утомив ся. Кликнув на якийсь драбинастий віз, котрий тягнула лїниво пара биків, поклав ся коло погонича і спав аж до полудня другого дня, та був би ще спав, коли-б єго віз мало що не був скинув з міхів, коли в'їхав на каменисті улицї Тифлїса. Відтак пішов він до вірменьского базару, купив там червону, сухозолотю вишивану запаску, брунатну спідницю, і велику білу хустку на ослонку з легкої вовни; опісля дещо перекусив і пустив ся назад в дорогу. Дївчина з під Касбека на мурі проти сонця заповнила єму єго серце і голову та зробила то, що він не чув ні спеки ні утоми. Підчас коли він так ішов, згадка на єї красу обняла єго щирою любовю. Прийшло єму на гадку, що він ще єї очий не видїв; якіж красні мусять они бути, такі глубокі і ніжні як нічне небо, а єї голос то такий милий як соловія при заходї сонця.

Не спочиваючи ішов він дальше і зайшов до аула, коли Касбек від першого проміня всходячого сонця закрасив ся на ясно рожево. В розвалених хатах ще нїхто і не рушав ся. Алї поклав клуночок з річами на мурі, де Елїйка звичайно сидїла, а відтак пішов гостинцем до своєї роботи.

Сонце мов огнем палить скали і гостинець; то пора, в котрій люди і зьвірята крию ть ся від спеки. Та й Алї звичайно любив протягнути ся лїниво де в найблизшій тїни, але нинї він о тім і не думає. Зі спущеними очима розбиває неутомимо один камінь по другім; не чує утоми анї спеки полудневого сонця, думає лиш о тій і ту лиш чує, що вже від доброї хвилї стоїть коло него; ту, що цїлими годинами чекала на него на розпаленім гостинци, що аж босі ноги побілїли їй від пороху; шукала єго сама одна і так бояла ся в новій одежи, а тепер хотїла би, щоби він єї побачив, щоби промовив до неї. Стоїть терпеливо на спецї, така красна а така несьмілива, чорні рісницї спустила на личко. А Алї? Не має відваги на ню подивити ся; один одинокий раз

[3]) Аярами називають ся турецкі робітники при дорогах.

лучати торговлю і промисл домашний. — 9) Треба шукати собі спільників, при помочи котрих можна би щось зробити, щось завести нового, чого самому не далось би зробити або завести. — — 10) Треба читати пильно всілякі поучаючі книжки і ґазети, котрі би піддавали гадку, що нового і як можна би завести в своїм господарстві. — 4) У всїй господарці треба собі ставити ясно цїль своєї роботи — дохід, а не робити нїчого на ослїп, або лиш для приємности. — 12) Наконець треба розділити собі цїле господарство на тілько частий, на кілько лиш дасть ся, і в кождій части працювати окремо, так, як би других не було, та зважати на то, щоби кожда часть сама про себе приносила якийсь дохід. При такім подїлї можна буде легко розпізнати, що нового можна би завести, яке нове жерело доходу можна би ще отворити, а що треба би випустити задля того, що нема доходу з него. Подїл такий єсть для вишуканя нових жерел доходу дуже важним. Цїле господарство складає ся із сих головних частий: а) Чисте рільництво (хлїборобство) або польне господарство; — б) годівля худоби; — в) годівля дробу; г) городництво; — д) садівництво; — е) пчільництво; — ж) господарство домашне; — з) промисл домашний; — и) торговля господарскими добутками домашного промислу. Кожда з тих головних частий або галузий господарства дїлить ся знову на богато инших, а кожда з них дає і повинна давати свій окремий дохід. Отже коли господар то все розважить і зверне увагу на подїл в своїм господарстві, то добачить легко, які ще нові жерела доходу може завести в своїм господарстві і як то має зробити.

— **О вершкованю і пасинкованю тютюну.** Вершкувати, зривати верхи, значить зривати пупінки цьвітові, як скоро они на тютюнї покажуть ся. Китиця цьвітова у тютюну є подібна до грозна т. є. до китиці овочу винограду (волоть грознова). Спершу китиця ся має вид яйця, густо обложеного цьвітовими пупінками, що пізнїйше розгалужає ся у всїх напрямах і цвите рожевавим цьвітом, котрий має вид довгої лїйки, а беріг розложений нїби тарельчик. Як взагалї кожда ростина, так тютюн, коли би відцвив і видав овоч (насїнє), обезсилить ся і не буде мати такого росту, як той, що єго до того не допустимо. Тютюн плекає ся лиш для листя, тож річ понятна, що чим більший і грубший будемо мати лист на тютюнї, то і хосен з него більший. З сего ясно, що треба старати ся не допустити тютюн до цьвіту, а тим більше до виданя насїня. Скоро лиш на вершку тютюну побачимо вистаючу китицю цьвітову, треба єї сейчас зірвати. Ся робота зове ся „вершкованєм“ або зреванєм верхів. Вершкувати найлїпше в погідні сонічні днї; бо тогди по зірваню вершка не так много уронить тютюн соків, що кружачи, витїкають в ушкодженім місци. При вершкованю треба поміж рядки тютюну дуже обережно ходити, щоби тютюну не ушкодити, не вивернути або листя не поламати та не подїравити. Китиця цьвітова, коли тютюн як-раз в пору вершкує ся, є ще на половину укрита в горїшних листочках; треба проте дуже уважати, щоби зриваючи китицю, тиких листочків не ушкодити. Можемо на се легко собі порадити, коли лївою рукою легонько листочки тютюну від китиції відділимо і придержимо, а трема першими пальцями правої руки китицю цьвітову зірвемо. Чим вчаснїйше, молодші верхи зриває ся, тим скорша і певнїйша робота. Верхи старші, розгалужені, суть вже деревисті, обведені ликом і тому робота не йде так скоро, а при тім скорше цїлий корч тютюну можна нарушити. По зірваню вершків побачимо, що в кілька день листє незвичайно виросло; но на тім ще не конець, бо зза кождого верхного листка — а іменно між листком, а билом — виростає нова китиця — що правда не так розгалужена; та все-таки, коли би єї не зірвати, а допустити до цьвіту і насїня, то і вершкованє не много би помогло. Ті бічні китиці звуть ся „**пасинєм**“, котре так як і вершок треба зривати. Ся робота зове ся „**пасинкованєм**“ і треває цїле лїто, бо в міру як ми одно пасинє обірвемо, тютюн, силує ся конечно видати овоч і нове пасинє пускає. Як до вершкованя так і пасинкованя найлїпша і найдогіднїйша пора, в день ясний, сонічний Зірвані вершки і пасинє на разї кидає ся на стежки, призначені до ходу поміж рядами, а по довершеній роботї, збирає ся і з'ужиткове ся як материял на компост. Хто би вже конечно хотів мати своє власне насїнє, нехай затямить собі, що лиш з найвчаснїйших і найздоровших корчів буде мати певне зріле насїнє; та нехай не лишає більше як пять корчів, бо тютюн видає таке множество насїня, що з пятьох корчів можна мати на цїлий морґ подостатком насїня. Вершкованє і пасинкованє не лиш причиняють ся до лїпшого росту листя, но ще прискорюють дозріванє листя, бо тогди листє єсть виставлене на дїланє сьвітла і тепла сонця, через що скорше дозріває. *Ом. Др.*

— **Лїкер (солодка горївка) з липового цьвіту.** Стирає ся сьвіжо розцвилий цьвіт липовий, вкладає ся до великої бутлї і наливає ся добре очищеною оковитою (спіритусом 85 процент.) та ставить ся на дві недїлї в тепле місце на сонце. По тім часї цьвіт добре вимокне, а спіритус буде мати арому липового цьвіту. Тогди заварює ся сируп в той спосіб, що на кварту горївки липової бере ся майже два фунти цукру. По завареню сирупу і по вистудженю вливає ся єго до горївки, перемішує ся добре, відтак фїльтрує ся через білу бібулу і зливає ся до фляшок.

— **Спосіб на мурашки в будинках.** Коли мурашки внадять ся де до будинків, до комнати, склепу, комори і т. п. найлїпше єсть намочити трачинє в міцнім оцтї і посипати ним густо всю землю або підлогу та накласти у всї шпари, особливо в ті, з котрих мурашки вилазять, та лишити єго на цїлу ніч, або, коли можна, і довше. Так треба зробити кілька разів, а мурашки щезнуть.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Будиєвиці 29 червня. Межи ческими соцциялїстами народовцями прийшло тут вчера до великої бійки, в котрій богато осіб покалїчено. Аж жандармерия зробила порядок.

Копенгаґа 29 червня. Цїлий кабінет подав ся до димісиї.

Прага 29 червня. Рада громадска постановила скликати під конець липня віче міст з Чех, Морави і Шлеска.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1897, після середно-европ. год

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·40	2·50	10·50	4·40	8·55	6·45	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	10·05	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	10·27	11·27	—
Черновець	6·10	2·40	—	10·30	—	6·45	10·45
Ярослава	—	—	—	4·40	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·25	7·05	—	—
Тернополя	—	—	—	7·47	—	—	—
Гребенова [1])	—	—	—	—	9·20	—	—
Стрия, Сколього і Лавочного	—	—	—	5·20	—	3·05[2]	7·30
Зимної Води [3])	—	—	—	—	3·40	—	—
Брухович [4])	—	—	—	—	2·31	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	3·27	—	—
Янова	—	—	—	9·40	—	8·50[8]	7·48[9]
Янова	—	—	—	—	1·04[6]	3·15[7]	—

[1]) Від 10 липня до 31 серпня. [2]) До Скольього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [3]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [4]) Від 1 мая до 6 вересня в недїлї і сьвята. [5]) Від 1 мая до 6 вересня в будні дни. [6]) Від 15 червня до 31 серпня лише в недїлї і сьвята. [7]) Від 1 мая до 14 червня і від 1 до 30 вересня що день, а від 15 червня до 31 серпня лише в будні дни. [8]) Від 1 мая до 30 вересня вкл. [9]) Від 1 жовтня до 30 цьвітня.

Поїзд блискавичний зі Львова 8·40 рано, в Кракові 1·48 по полудни, у Відни 8·56 вечер.

Час подаємо після годинника середно-европейского; він різнить ся о 36 мінут від львівского: коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 36 мін.

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

глипнув по ній, повів оком по червоній запасці та білій хустї на грудех — аж ось як би грім в него вдарив, щось палить єго мов би огнем і живчики бють сильно, ледви ще може віддихати, а руки механїчно товчуть камінє. Сам собі каже, що боягуз з него, коли не обійме єї так, як тогди на мурі і не пригорне до себе, але не може. Всї сили, вся відвага єго опустили; єму перед очима на камїню показують ся лиш червоні плямки. Все чувство, всї гадки прутъ єго до неї, підчас коли руки безупинно товчуть камінє дальше.

Так минає година за годиною. Від часу до часу покотить ся якийсь віз попри них і туман пороху вкриє їх обох, але они того не чують. Чужі люди кидають краснїй дівчинї копійки, але Елійка не схиляє ся, щоби їх здоймати. Заєдно лиш дивить ся на руки, що держать молот і на купу каміня, що очевидячки стає чим раз більша. Відтак змеркає ся, а Елїйка вертає назад до аула.

А Алї ходить, походжає до півночи. Як би якийсь дур єго взяв ся, о нїчім не думає, нїчого не видить, лиш єї, тоту, що так красна, що він не сьміє єї і доторкнути ся. Душа єго говорить слова любови, котрих уста не мають відваги вимовити. Неспокійний блукає по гостинци, недалеко аула, що тихо спочиває в тїни. Ясний місяць срібно-синий, що котить ся як прозорий кружок по чистім нічнім небі, розливає своє ясно-синяве сьвітло по шпилястих скалах, по гостинци та луках, повних великих і буйних цьвітів, котрі так любо пахнуть, що аж голову забивають, бо цїла парність дня висить ще у воздусї. Поза Касбеком піднимає ся чорна стїна, з котрої від часу до часу блисне....

Три дни постоювала Елїйка покірно коло Алього на розпаленім гостинци в поросї. Лиш в полудне і вечером ходила до аула. Не говорили з собою, але чули одно другого близько себе і аж дрожали та радували ся. Що-раз частїйше підносив Алї голову до гори і своїми огнистими очима впивав ся в дївчину, відтак знов Елїйцї здавало ся, мов би она почула горяче стиснене єго руки; мусїла аж легко задрожати, коли він так довго на ню дивив ся, але вже не бояла ся.

Четвертого дня около полудня, коли Елїйка хотїла іти до аула, взяв єї Алї за руку, кріпкою, горячою рукою і повів з собою. Так ішли довго держачись за руки, тихенько в густім порохї, відтак завернув Алї з гостинця в бік і пустив ся в бічну долинку. Там плив широкий потік до Терека. Алї обняв кріпко обіруч Елїйку і перенїс через холодну водицю, котрої філї бризкали високо на їх запорошені ноги. Ішли ще хвилю, аж вже не було чути шум потока і доокола них настала глуха, парна тишина. Високі скали як мури піднимали ся доокола них, а перед ними показала ся в сьвітлї сонця красна лука повна великих цьвітів звисаючих на довгих билах. А трава була ще висша, сягала Елїйцї аж по колїна, коли она босими ногами пустилась по нїй. А трава, як шовк мягонька, стелила ся їм обоїм під ноги, ясні і в повнім розцьвітї квіточки клонились перед ними, а всюди, куди ішли, лишали по собі темну смугу на луцї. Але перед ними і доокола них красували ся і пахли ще многі тисячі цьвітів розсипані по луцї мов зьвізди по небі та споглядали на них як коли-б великими, цїкавими очима....

Аж ось Альова рука стала пригортати Елїйку що-раз дужче і дужче ід собі, так, що она аж мусїла споглянути на него та усьміхнути ся своїми великими, солоденькими, мов цьвіти очима, а відтак на сьвітячій від цьвітів і пахучій луцї притулили ся до травички і голубили оно другого.

(Конець буде).

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Бебера.